

Sall László

Strindberg év – magyar szálakkal

A nagy emberek rólunk halandókról szóló tudásának lehetnek – sőt, minden bizonnyal vannak is – olyan apró részletei, amelyek hozzásegíthetnek nemcsak e zsenik, de önmagunk jobb megértéséhez, tán „megváltásához” is.

August Strindberg – vagy ahogy Adykné őt nevezi, Ágoston – halála után száz évvel adódik az alkalom, hogy mindezt egy kicsit körbejárjuk. Strindberg irodalmi tudatunk szerkesztője. Mai szemmel és ésszel szinte felfoghatatlan, hogy például Ady mennyire jól ismerte a svéd gondolkodó-óriás munkásságát. De tőle tudjuk azt is, hogy Strindberg maga járult hozzá Az apa című drámájának nagyváradi bemutatójához. A címzett dr. Kurländer Ede.

„Igen tisztelt doktor úr!

Fölöttébb hízelt rám nézve, hogy a távol Magyarországon is akadt férfiú – mint leveléből olvasom –, aki megértette és méltányolta írásomat, amely ellen a színház konzervatív lovagjai oly ádáz harcot folytatnak. Igen fogok örülni, ha egy véleményen lesz önnel a nagyváradi közönség, s csak természetes, hogy kész örömmel adom beleegyezésem ahhoz, hogy színműveim közül a legmegfelelőbbet lefordítsa és a nagyváradi színházban előadhassa.

Őszintén üdvözlő

Strindberg Ágoston.”

(Nagyváradi Napló, 1902. augusztus 1.

Forrás: <http://mek.oszk.hu/00500/00583/html/ady32.htm>)

Aztán a beígért gyors bemutatóból nem lett semmi, habár a Magyar színházművészeti lexikon (<http://mek.oszk.hu/02100/02139/html/sz16/113.html>) ezt mondja „Mo.-on itt látható először a közönség Strindberg Az apa és Ibsen: A vadkacsa c. drámáját.”

Azonban „A FŐVÁROSI KISSZÍNHÁZAK MŰSORA. A Tháliától a felszabadulásig 1904–1944” (Színháztörténeti Füzetek 56., Budapest, 1974) szerint Az apa (Ford. Moly Tamás) bemutatójára a Várszínházban került sor 1905. március 12-én. Így Nagyváradnak a második hely jutott, Az apát 1907. február 7-én mutatták be. De amint Dutka Ákos is megjegyzi remek kritikájában, az érdem, hogy magyar deszkákra került a darab, valószínűleg mindenképpen – a Sas palotát is építettő – Kurländer Edéé.

Másik nagyváradi barátunk, akitől sokat tudhattunk meg Strindbergről, az újságíró, író, költő, szobrász és éremművész Antal (született Adler) Sándor (Nagyvárad, 1882. nov. 28. – koncentrációs tábor, 1944.). A Holnap első antológiájának megjelenése előtt távozott Nagyváradról, és egy kisebb európai út után Stockholmban telepedett meg, s élt ott öt évet. 1908. szeptember 14-i keltezésű, Osvát Ernőhöz intézett levelében azt írja: „A napokban megkeresem Strindberget, ha valamit beszélgetnénk, megírnám.” (Nemeskéri Erika közlése: Antal Sándor levele Stockholmból Osvát Ernőhöz, Várad, 2008/7.). Hogy valóban találkozott-e Strindberggel, nem tudom. Azonban Strindberg Svédországban címmel nagyszerű esszét írt. Igaz, nem a Nyugatban jelent meg, noha az írást Osvátnak ígérte volt, hanem a Huszadik Század 1910. évi 3. számában. Hadd idézzek két rövid részletet az írásból, amely rávilágít, hogy Antal mennyire jó ismerője volt a svéd törté-

nelemnek, társadalomnak, kultúrának és nem kevésbé a svéd népléleknek. „Strindberg jelentőségével foglalkozva, haladjunk el a le nem írott írói Én előtt, mert Strindberg könyveivel és nem emberi mivoltával lett fontos tényezője a svéd kultúrának. Könyvei révén olyan nemzeti értéket adott Svédországnak, mely elidegeníthetetlen, kamatozó, éppen mint a trollhättani vízesés.” (325.) „A nagy magánosság odaidomította a Strindberg szemét, hogy az élet problémáit – a matematika lebecsülése dacára – olyan egyenletekké próbálja tömöríteni, melyeknek csak egy megoldásuk van. Ez az egy, halálosan biztos megoldás végez az Apa, Haláltánc és hasonló ilyen darabok hősével. Ezek a darabok feltétlenül megráznak, de a katarzisz elmarad. A nép itt sikoltva menekült ki e darabok előadásakor a színházból. A nép érzi, hogy az élet eme egyenletei nem igazak. Tudja, tapasztalatból, hogy nagyon sok megoldás van. És a nép nem fogadta el ezeket a darabokat.” (339.) Mint látjuk, Antal ismerte Az apa című drámát, sajnos azt nem tudjuk, hogy látta-e a nagyváradi előadást. Csatlós János (1920, Rákosszentmihály – 1993, Stockholm) viszont, aki az eddigi legátfogóbb magyar Strindberg-életrajz szerzője, nem tudott Antal Sándor fent említett esszéjéről. Sem a Kritikai művek, sem a Strindberg fogadtatása Magyarországon fejezetekben nem említi. De még a Strindberg darabjainak magyarországi bemutatóinál sincs nyoma Az apa nagyváradi bemutatójának. Ám ebből a rövid felsorolásból is látszik, hogy Csatlós „könyve” egy igazi esszé-dokumentumregény, illetve regényes dokumentum. Strindberg egész életét nyomon követhetjük. De miért az idézőjel? Mert a kézirat nem jelent meg. Csatlós – barátja, Thinsz Géza mellett – egyike volt azoknak, akik 1956 után a legtöbbet tették a magyar irodalom svédországi megismertetése terén. Az akkori magyar kánon legnagyobbjaitól fordítottak svédre, svéd költőbarátaik segítségével. Kultúraközvetítő munkássága kétirányú volt, magyarra fordította például Ingmar Bergman, Artur Lundkvist, Tomas Tranströmer, Sven Delblanc, Sara Lidman, Karl Vennberg, Lars Gustafsson és Torgny Lindgren műveit. Utolsó nagy művében, amely a legkiválóbb magyar műfordítók közreműködésével készült, a svéd rokokó világhírű mesterét hozta el hozzánk (Carl Michael Bellman: Fredman episztolái és dalai, 1993). De ő fordította magyarra a két klasszikust, a Nyolcvan nap alatt a föld körül és A három testőrt is. Fordítói tevékenységéért kétszer is kitüntette a Svéd Akadémia. Szerintem igazi nagy műve mégis ez lehetett volna, ez a soha meg nem jelent Strindberg világa. Igaz, hogy a Nagyvilágban (1989. 10. sz.) megjelent August Strindberg zaklatott élete című írása, de ez egy másik műfaj. Valamikor 2002-ben Gulyás Miklóssal minden bizonnyal épp arról beszélgettünk, hogyan és milyen anyagokkal fog megjelenni a következő Két évszak időszaki folyóirat. Egyszer csak kiderült, hogy Csatlós Jánosnak van egy írása, amely már jó egy évtizede ott porosodik az Európa Kiadónál. Még a rendszerváltás előtt juttatta el a kiadóhoz, de a kiadás valamiért elakadt, elfelejtették. Ám szerencsére el nem veszett! Megkértem budapesti barátomat, Pálinkás Györgyöt, nézzen utána, megkaphatnánk-e a kéziratot. Ezzel egy időben Gulyás Miklós Csatlós János családját kereste meg azzal a kéréssel, hogy közölhessük az esszé-regényt a Két évszak következő számaiban. Mindkét helyen megkaptuk a segítséget. Pálinkás György és felesége, Deszk Erzsébet eljuttatták a kéziratot a budapesti svéd követségre. Onnan Acke Oldenburg, Nemes Endre tanít-

ványa, aki éppen pécsi kiállításáról tért vissza Svédországba, hozta el. Csatlós Éva pedig hozzájárult a szöveg közléséhez.

A 45 fejezetnyi anyag meg is jelent elektronikus formában. Ezt a hatalmas mennyiségű anyagot Gulyás Miklós gépelte be. Gulyás Miklós 56-ban jött Svédországba, Óbudáról. De haza, irodalmilag, Erdélybe ment, főleg a Látóban való közlései, a Mentor és később a Noran kiadóknál megjelent könyvei által. 1985-ben a Svéd Könyvtárszövetség az évente átadásra kerülő Bengt Hjelmqvist-díjjal tüntette ki, amelyet a kiemelkedő könyvtárosi munkásságért osztanak ki. Svédországban több, főleg a könyvtáros szakmával kapcsolatos könyvet adott ki. Az egyik alcíme: „barangolások és beszélgetések August Strindberggel”... Róla pedig Lena Lundgren adott ki egy könyvet: Gulyás Miklós – könyvtáros a világ közepén.

Az UNESCO Strindberg-évvé nyilvánította 2012-t. A svédországi eseményeket is átfogó hivatalos honlappból (<http://www.strindberg2012.se>) kiderül, hogy Magyarországon egyetlen rendezvénnyel sem csatlakoztak a megemlékezésekhez. Bukarestben a 22. Országos Színházfesztivál keretében több előadással is adóztak a nagy svéd írónak, és 12 eddig románul meg nem jelent könyvét jelentették meg új, korszerű fordításban. Strindberg Ágoston halálának 100. évfordulója remek alkalom arra is, hogy saját nagyjainkra emlékezzünk, említsük őket. És arra is, hogy számadást végezzünk: a Csatlós-féle Strindberg-könyv nem jelent meg a centenáriumon sem, de remélem, talán e közlés ha-

tására felfigyel rá még valamelyik kiadó. Ha mást nem, Az apát újra be lehetett volna mutatni Váradon. De nem késő még! Talán a váradi bemutató 110. évfordulóján (2017). S tán lennie kell valahol Nagyváradon egy Strindberg által saját kezűleg írt levélnek, amelyet Kurländer Edének küldött. Antal Sándor születésének 130. évfordulója pedig már a jelen.

Olyan ez most, mintha majd valaki, Tomas Tranströmer halálának 100. évfordulóján arról olvasna, amikor én vele Stockholmban találkoztam...

Az apa – keveredő költészet és élet

Az író felesége, Siri nemcsak férje ateizmusa miatt szenved: joggal érzi sértve magát a Házasodjunk második részének igazságtalanságai miatt is. Strindberg azonban egyre mélyebbre merül mániákus nőgyűlöletében. Úgy érzi, kizsákmányolják: ő halálra dolgozza magát, Siri pedig „otthon (mármint a folytonos ide-oda költözgetés folytán hol ebben, hol abban a panzióban) nyaral”, s még a háztartás gondjait is leveszi válláról a velük utazó szobalány. Hogy a külföldi kaland nem Siri ötlete volt, azt nem veszi tekintetbe. Ingerült cikkeket ír a nők emancipációja ellen; támadja a nő igényét, hogy a házasságon belül saját vagyona lehessen. Azt viszont elfelejti, hogy Sirinek egy szava sem volt, amikor házasságuk elején az ő hozományát elkönnyelműsködté. A távolság egyre nő közöttük. „Mellesleg megjegyzem – írja egy 1887 januárjában kelt levelében, ahol felpanaszolja, milyen pokollá tette házaseletét Siri az írásaiban elkövetett »bűnei« miatt – , hogy nejem már soha nem olvassa írásaimat, részben saját kérésemre, részben mert nem érti őket, és amiről írok, az őt nem érinti, miután mint feleségnek és anyának megvan a maga munkaterülete.” A strindbergi logikának viszont megvan a maga sajátos menete; amikor Siri – Strindberg ösztönzésére – színésznő lett, akkor elárulta női hivatását, amikor pedig női hivatását teljesíti, akkor csak szülőköréről tesz tanúbizonytságot. Legjobb lett volna, ha Siri valóban nem olvassa férje írásait, mert az ekkoriban egész sorozatát indítja meg a műveknek (az imént említett színdarabokról van szó), melyek a nőgyűlölet – és a modern drámairodalom – csúcsteljesítményei közé számítanak. De csúcsteljesítményei ezek egy léleknek is, melyet a patológikus féltékenység és a sértett férfihiúság a felbomlás szélére juttatott.

Siri kétségbeesésében orvoshoz fordult, hogy véleményt kapjon férje állapotáról.

Strindberg – mint életrajzában is céloz rá – ebben annak bizonyítékát látta, hogy felesége figyelgeti, és elmeorvosintézetbe akarja csukatni. Hogy miért, azt a maga módján magyarázza: Siri megcsalta, és fél a következményektől; szabadulni akar tőle, hogy szeretőjével éljen férje műveinek honoráriumából.

Ez a gyanakvás a forrása Az apa című drámájának, melyen 1887 januárjában dolgozik, most már Németországban, a Boden-tó melletti Lindauban. Brandeshez írt levelében leszögezi szándékait a darabban: rá akar világítani, hogy „a nő természeténél fogva anyagi és ösztönösen aljas, bár mi, koslató kanok, ezt eddig nem vettük észre... Tíz év múlva, amikor a sok szar néember már a nyakunkra ült szavazójoggal s minden egyébbel, akkor majd a letaposott férfiak előássák darabomat, bár előadni nem merik.”

Strindberg az önmegfigyelés és emberismeret mestere akkor is, amikor nem teljesen ura idegeinek. Beteg lelkű hősei is ezért hatnak olyan lebilincselőnek és igaznak műveiben.

A klasszikus dráma fúriái, melyek könyörtelenül üldözik áldozatukat, nála ettől fogva sokáig a nő képében jelennek meg.

Kezükben a bizonytalanság a korbács: a férfi soha nem tudhatja, apja-e a gyermekeknek, akiket nevel. A feleség hiába esküszik – a beteg férfileleknek szinte jobb volna, ha tudná, hogy a gyermekek nem az övéi, mert ez legalább bizonyosság volna. Ebből az időből származó egyik levele részben önvallomás, részben újabb adalék a mű és a szerző életének viszonyához: „Úgy érzem magam, mint az alvajáró; mintha összekeveredne a költészet és az élet. Nem tudom, Az apa költészet-e, vagy életem volt az, de lehet, hogy egy hamarosan bekövetkező pillanatban tisztába jövök vele, s akkor vagy tébolyodottan roskadok le, vagy öngyilkos leszek. A túl sok költészettől árnyéklétté vált az életem. Mintha már nem is a földön járnék, hanem céltalanul lebegnék az űrben, melyet nem levegő tölt ki, hanem sötétség. Ha fény jut ebbe a sötétbe, lezuhanok, és összeroncsolodom.

Furcsa módon gyakran azt álmodom éjszaka, hogy súlytalanul repülök; egészen természetesnek találom, éppúgy, mint azt, hogy elmosódnak bennem a helyes és helytelen, az igazság és hazugság fogalmai, és hogy bármi történik, bármily szokatlan is, érzésem szerint mind helyénvaló.

De hát ez a logikus következménye az új világnézetnek, az interdeterminizmusnak, és én talán csak azért ámulok és félek, mert mindez még túlságosan új nekem.”

Siri aggályai nem voltak alaptalanok sem férje lelkiállapotát, sem anyagi helyzetüket illetően. Strindberg odáig ment a megalázkodásban, hogy ötszáz koronáért odaadta volna Az apát Bonnieréknek, mégpedig egy korábban írt darabjával egyetemben, de a kiadó így is visszautasította. Végül egy jelentéktelen délsvéd kiadó fogadta el és nyomtatta ki 1887 szeptemberében – ingyen! Így indult útjára ez az egyik leghíresebb és később legtöbbet játszott darabja.

Bizonyosan annál jobban esett neki a nagy ellenfél, Ibsen elismerése. „Strindberg megfigyelése és tapasztalatai – írta Ibsen a könyvkiadónak egy hónappal a darab megjelenése után – nem egyeznek a magaméival. Ez azonban nem lehet akadály annak, hogy ebben az új műben is el ne ismerjem a szerző hatalmas és megragadó erejét. Az apát hamarosan előadják Koppenhágában. Ha úgy fogják játszani, ahogy kell, azzal a könyörtelen realizmussal, akkor megrázó hatása lesz.”

Ibsen jóslata valóra vált. A darab, melyet nyomtatásban csaknem egyöntetű felháborodás fogadott, nagy színpadi siker lett, nem csupán Dániában. A könyvkiadó gyorsan piacra dobott egy második kiadást, ötszáz példányban, s ezúttal fizetett is Strindbergnek – száz koronát.

Az apát fűtő indulatokat nem kis mértékben Strindberg válságba jutott házassága magyarázza. Az asszonyi intrika felmorzsolja az erős férfit, akiben itt sem nehéz felismerni Strindberg álmainak Übermensch-alteregóját. De ha a dráma hősébe belefojtja is a szót a női ravaszság és kíméletlenség, alkotója annál kevésbé hagyja elnémitani magát. A Lindauból írt levelekből a sértett férfiónérzet harsonái szólnak. 1887 januárjában, fellelkesedve német környezetének férfiasan harcos közszellemétől, szinte ujjongva írja Heidenstammak: „Németország!... Patriarchátus és férfifegyelem: három rőf magas, pufók regruták; Franciaország abszint volt és onánia; Svájc matriarchális szenvelgés. Itt

még van vér a férfipucákban. Csodálom Bismarck beszédeit. Ő a realista, a modern szellem. Ha már egyszer van Állam és Társadalom, akkor legyen komolyan, az istenségit! Ha továbbra is kellene nemzetek, akkor gárdisták is kellene, ha már vannak gárdisták, lakjanak kaszárnában, és egzecirozzanak reggel öttől este nyolcig! Aztán pedig a »ceterum censeo«: nagyon helyes, hogy Németországban a nők nem járhatnak egyetemre!

Az év derekán teljes a kavarodás Strindberg érzelmeiben. Egy évvel azelőtt írt vígjátékát, az Élősdieket, mely élesen nőellenes csattanóval fejeződik be, egy Sirihez való átmeneti közeledés és békülékenység periódusában egy munkatársával happy endre dolgoztatja át, címét is Pajtásokra változtatja, de nőgyűlölete hamarosan újból felülkerekedik. Szinte átmenet nélkül újabb önéletrajzi írásba kezd, mely A cseléd fiánál sokkal inkább regényírói lelemény, mint dokumentum; az Egy örült védőbeszédéről van szó, hírhedt munkájáról, mely kíméletlenségben és elfogultságban messze felülmúlja a Házasodjunk második részének legagresszívebb novelláit is.

Énjének józanabb része ebben a kavargásban is belátja, hogy ezzel az írásával minden hidat feléget a svéd közönség felé: nem is svédül írja, hanem franciául. Ehhez hasonló mű megjelenésének reményeit eleve elvágta Albert Bonnier levele 1887 júliusából.

Olyan könyvet kér Strindbergtől, „mely nem Önről szól, sem az ön barátairól, vagy ellenségeiről, vagy a nőkérdésről”. Pedig ebben az időben Strindberget ennél jobban semmi nem érdekelt, és a kiadó levelének nem is lett nagyobb hatása, mint hogy néhány hónappal később fogott hozzá az Egy örült védőbeszédéhez. De pénzre volt szüksége, így nagy kelleetlenül beletörődött, hogy előbb olyan művet ír, amit a kiadó is elfogad.

Így keletkezett egyik, mai napig is legnépszerűbb könyve, A hemsöiek, ez a derűs színekben festett, fordulatos regény a Stockholm környéki szigetvilág életének motívumaiból. Bonnierék lelkesen fogadták, azonnal fizettek, ami egy időre eloszlatta Strindberg anyagi gondjait. A végletek találkozásának és a tűrőképességnek igazi csodája, hogy zaklatottsága egyik mélypontján, Az apa és az Egy örült védőbeszéde között is volt ereje ilyen kiegyensúlyozott művet alkotni. Mindamellet egész lénye berzenkedett a feladat ellen, és kezdettől fogva kételyekkel nézte új regényét, éppen mert kényszer alatt írta, és a mű – számára váratlan és visszatetsző – sikere csak fokozta rosszkedvét, mert a kiadó újabb életképeket kért tőle a szigetek népéről.

1888 májusában ezekkel a novellákkal van elfoglalva, és dühösen írja Heidenstamnak: „Most még A hemsöieknél is agyalágyultabb idilllen dolgozom. Részben kénytelenségből, hogy aztán elő nem adott darabokat és ki nem nyomtatott regényeket írhatnak.” Ez a novelláskötet (Életképek a szigetvilágból) szintén siker volt, anyagilag is.

A két írás tehát teljes fényében mutatja Strindberg alkotói vitalitását. 1883 ősze óta idegen földön él, azóta tizenháromszor költözött városról városra, országról országra.

Lindauban, német nyelvi környezetben, az Alpok csúcsai alatt, egy francia nyelvű regény megírása után – mert közben elkészült az Egy örült védőbeszéde – részben emlékeire támaszkodva varázsolja elő imponáló hűséggel és realizmussal az otthoni tájakat és típusokat. De – másik jellemzője munkamódszerének – amikor élményi alapjait elégtelennek találja, Svédországból kér dokumentációt: egyrészt ma már teljesen elfeledett kortársak regényeit, hogy az otthoni hangulatot maga köré idézze, másrészt kimerítő

szakirodalmat az orgonaépítésről, amire egyik novellájához szüksége van. Így őrlődik a házassági krízis és az alkotói – és valamelyes anyagi – sikerek között. Legszívesebben gyökeresen megváltoztatná egész életét. Levelezéséből megtudjuk, hogy 1887 decembere és 1888 májusa között, miközben családotul újra felkerekedett, és Dániába költözött, a kilakoltatás veszélye fenyegette, megpróbálta pénzzé tenni könyveit, újságot alapítani Brantinggal, aki persze elutasította. Kereskedelmi levelezői tankönyveket kért Svédországból, hogy tisztviselőnek képezze át magát, s bár épp májusban folyik be egy ezerkoronás honorárium, kétségbeesetten közli Heidenstammal, hogy új revolvert vásárolt, és öngyilkossági terveket forgat fejében, mert megveti önmagát, amiért áruba bocsátotta tehetségét. Kétségbeesése nem egészen indokolatlan. Miközben novel-lákon dolgozott, már mögötte voltak az apa körüli megalázó alkudozások. Sebeire csepegtetett ugyan némi írt a darab színpadi sikere az ősbemutatón, 1887 novemberében Dániában, de a színház hamarosan csődbe ment, Strindberg pedig olyan nevettségesen kevés honoráriumot kapott, hogy kénytelen volt elzálogosítani értékesíthető ingóságait, és a kemény decemberi hidegben családjával egy üresen álló nyaralóba költözni Koppenhága kertvárosában, Klampenborgban. Pogyászát már nem is tudta kiváltani a pályaudvarról.

Megjelent a Várad 2013/1 számában

A alábbi meghívó árulkodik arról az örvendetes stockholmi előadásról, amelynek jelentőségét nem győzünk hangsúlyozni. Minden ilyenfajta tevékenység valóságosan szolgálja a magyar egyesületek vállalt kötelességét a nyelvünkben és kultúránkban aló megmaradást közösségi célját, ugyanakkor pedig azt a nemes hídépítést, amivel a befogadó országnak tartozunk. A Magyar Ház egyesületeinek rendezvényére tényfeltáró íráásokban érdemes lesz visszatérnünk.

MEGHÍVÓ

Szeretettel hívunk kedves családdal együtt a Magyar Ház egyesületeinek közös rendezvényére 2013. február 10.-én, vasárnap délután 16.00 órára a Magyar Házba (Lövåsvågen 12. Bromma, T-bana Stora Mossen)

Százéves, aki kilépett az ablakon és eltűnt

Vidám történet két részben, Jonas Jonasson Hundraåringen som blev genom fönstret och försvann” című regénye alapján. Színpadra alkalmazta Szentkirályi Csaga.

Szereplők:

Allan Karlsson a Százéves.....	Móra Kálmán
Julius Jonsson, öreg tolvaj.....	Tittenberger József
Benny Ljungberg, művelt kolbászárus.....	Török Ernő
Gunilla Björklund, "Szépségem", elefánttulajdonos.	Vigh Anna
Bosse Ljungberg, "óstermelő" és bibliaárus.....	Lauber István
Per Gunnar Gerdin, "Gåddan" a Főnök.....	Jenei István
Erik Bengt Bylund "Csapszeg" MC-ligás.....	Balogh Péter
Henrik Mikael Hultén "Vödör" MC-ligás.....	Végh Norbert
Aliz nővér.....	Feldtő Ágnes
Községi tanácsos.....	Árpádfy Zoltán
Pénztáros.....	Móra Ildikó
Aronsson rendőrnnyomozó.....	Végh Norbert
Az Expressen újságírója.....	Sántha Hanga
Az Aftonbladet újságírója.....	Feldtő Ágnes
Buszsofőr.....	Végh Norbert
A bevezetőt mondja.....	Jenei István
Súgó.....	Török Enikő
Berendezés, feliratok.....	Szentkirályi Gábor
Hanghatások, (elefánt).....	Árpádfy Zoltán
Ügyelő és segédrendező.....	Móra Ildikó
Rendező.....	Szentkirályi Csaga

A szünetben kávét, süteményt árusítunk. Előadás után minden kedves nézőnket szívesen látjuk egy közös vacsorán (hasonlóan a korábbi rendezvényeinkhez).

Az előadásra a belépés díjtalan. Kosarazni fogunk kiadásaink fedezésére, valamint jótékonyági célra. Kérjük továbbítsátok a meghívót, mivel postán nem küldünk takarékoság okából. Mindenkit szeretettel vár a Magyar Ház! Az előadás a stockholmi Studieförbundet Vuxenskola-val közös rendezvénye.